

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XVI, nr. 1

IAȘI

ianuarie–martie 2015

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Granturi, proiecte, burse
- Cărți
- Apariții editoriale și lansări de carte
- Studii, articole, recenzii
- Comunicări științifice”
- Asociația Culturală „A. Philippide”
- Din arhiva DGLR
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În primul trimestru al anului 2015:

➤ **Departamentul de lexicologie-lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR). Serie nouă. Litera C, varianta informatizată și CLRE. Corpus lexicografic românesc esențial*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost prelucrate 10 volume cuprinzând lucrări lexicografice, totalizând 8 429 de pagini, indexate în Biblioteca digitală a **DLR**; au fost validate și aliniat 85 925 de cuvinte-titlu din colecția de dicționare **CLRE**; au fost excerptate 983 de contexte din manuscrise și tipărituri din *Bibliografia DLR*, scrise cu alfabet chirilic. A fost definită interfața și maniera de adnotare a metadatelor pentru volumele indexate în Biblioteca digitală. Biblioteca DLR a fost, de asemenea, reordonată. O parte dintre membrii departamentului s-au implicat în organizarea unor manifestări științifice a căror desfășurare este programată în al doilea trimestru, în vederea diseminării activităților de cercetare din cadrul departamentului. Paralel, cercetătorii departamentului

și-au continuat activitatea într-o serie de proiecte de cercetare naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

➤ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică** au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor aferente volumului al V-lea din **NALR-Moldova și Bucovina** pentru un număr de 10 hărți (răspunsurile la întrebările cu numerele 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1580, 1581, 1582 din Chestionarul NALR) și 4 texte de tip material necartografiat (răspunsurile la întrebările cu numerele 1611, 1636, 1637 și 1638 din Chestionarul NALR, pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme); a început colaborarea la realizarea **Dicționarului limbii române**, prin fișarea în format electronic a unui număr de 500 de fișe excerptate din materialul lingvistic cuprins în volumele publicate din **NALR-Moldova și Bucovina**; a început, de asemenea, colaborarea cu cercetătorii de la Institutul de Informatică Teoretică al Filialei Iași a Academiei Române în direcția continuării cercetărilor privind informatizarea geografiei lingvistice românești, prin transcrierea fonetică a unui număr de 228 de răspunsuri din baza de date a **Atlasului lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB)**, corespunzătoare unui număr de 6 întrebări din Chestionarul NALR (839, 843, 863, 884, 888, 899).

➤ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la ediția a II-a a **Dicționarului general al literaturii române (DGLR)** și la **Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)**. Pentru **DGLR** au fost actualizate o parte din articolele proprii publicate în prima ediție a **DGLR** și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). A continuat revizia volumului **D–G**, articole despre autori (Victor Durnea). A fost făcută verificarea informației biografice și, parțial, bibliografice, la articolele în pregătire pentru tipar la volumele **D–L** ale **DGLR**, în vederea actualizării și completării informației și înregistrării eventualelor neconcordanțe (Remus Zăstroiu și Gabriela Drăgoi). A fost alcătuită o listă cu „probleme” care trebuie rezolvate prin corespondență cu instituțiile abilitate: Arhive, Starea civilă, primării comunale, biblioteci sau persoane particulare (Remus Zăstroiu). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu Horst Fassel (Germania), B. Safirman (Israel), N.-A. Pavel (România), Sb. Reichmann ș.a. (Ofelia Ichim). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul **ESMR**, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Dragulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, **Opere**,

sub egida Academiei Române. CS III dr. Doris Mironescu a lucrat, în continuare, la ediția critică M. Blecher, *Opere*, sub egida Academiei Române, la excerptarea de informații și redactarea de articole pentru proiectul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești* și a continuat colaborarea la proiectul *Dicționarul limbajului poetic eminescian. Spațiul*, proiect realizat în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (coordonator: Lăcrămioara Petrescu).

➤ La **Departamentul de etnologie** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente* (Adina Ciubotariu) și *Rituri și credințe populare din ciclul obiceiurilor de iarnă. Tipologie și corpus de texte* (Ioana Repciuc). Din data de 9 martie a fost reluată operațiunea de identificare, clasificare și arhivare de documente fotografice din cadrul Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei (Astrid Cambose).

➤ La **Departamentul de toponimie**, la tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*, partea a 2-a, *Toponime descriptive*, a fost realizată documentarea din surse auxiliare (istorice, geografice, lingvistice), surse care vor aduce completări necesare prelucrării în câmpuri toponimice a materialului, ca și clarificării etimologiei toponimelor (cca 4 000 de fișe). La volumul *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, III, partea 1, *Dicționarul toponimic al bazinului superior al Moldovei*, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, au fost redactate cca 50 de pagini.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

◆ CS dr. Marius-Radu Clim a continuat activitatea de cercetare ca bursier în cadrul proiectului *Inovare și dezvoltare în structurarea și reprezentarea cunoașterii prin burse doctorale și postdoctorale (IDSRC – doc postdoc)*, POSDRU/159/1.5/S/133675, finanțat prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane, Propuneri de proiecte strategice nr. 159 („Sprijin pentru doctoranzi și cercetători postdoctorat”), Axa prioritară 1 („Educația și formarea în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”), Domeniul major de intervenție 1.5 („Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”).

◆ CS dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba și drd. Mădălin-Ionel Patrașcu au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat *ENeL: European Network of e-Lexicography* (<http://www.cost.eu/domains>

_actions/isch/Actions/IS1305). Din echipa de cercetare din România fac parte 14 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică.

- ◆ S-a continuat, conform planului de cercetare, derularea proiectului *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a fenomenelor atmosferice. Studiu lingvistic* (CNCSIS PN-II-ID-PCE-2011-3-0656); director de proiect: CS I dr. Cristina Florescu; membri în echipa de cercetare, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: CS I dr. Laura Manea, (voluntari) CS I dr. Elena Tamba, CS II dr. Florin-Teodor Olariu, CS drd. Mădălin Ionel Patrașcu, Mona Corodeanu. Au fost realizate activitățile de cercetare specifice acestui proiect, prevăzute pentru primul trimestru 2015: revizia articolelor din *Dicționarul fenomenelor atmosferice (DFA)*, redactarea unor noi articole (acolo unde demersul cercetării impune acest fapt). Accentul s-a pus pe extragerea materialului lexicografic din **DFA**, analiza lingvistică a acestuia și documentarea pentru studiul lingvistic al volumului preconizat ca valorificare majoră finală a cercetării din proiect.

- ◆ A continuat colaborarea unora dintre membrii Institutului la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman (DÉRom). Première phase: le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG a. 2012–2015): CS I dr. Cristina Florescu (revizia pentru Romania de sud-est a unei serii de articole), CS I dr. Elena Tamba (redactarea cuvântului /βent-u/), prof.univ.dr. Eugen Munteanu, CS II dr. Florin Olariu (cf. <http://www.atilf.fr/DERom>).

- ◆ Prof. univ. dr. Eugen Munteanu a continuat coordonarea proiectului instituțional *Centrul de Studii Biblice „Monumenta linguae Dacoromanorum”* (proiect interdisciplinar finanțat din fondurile extrabugetare de Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, 2008–2015) precum și grantului UEFISCDI cu titlul *Prima traducere românească a Septuagintei, operă a lui Nicolae Milescu (MS. 45 BAR Cluj). Ediție critică, studii lingvistice și filologice* (cod proiect: 1578, valoare: 1 030 200 lei, 2011–2015); de asemenea, a continuat activitatea de editare a lucrării *Handbuch der romanischen Linguistik/ Manuel de linguistique romane* (coordonator împreună cu Wolfgang Dahmen), ce va fi publicată în 2016 la Editura De Gruyter Mouton din Berlin (300 pagini format in quarto, 35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia).

CĂRȚI

- ♦ Ana-Maria Prisacaru, *Toponimia românească din Bucovina habsburgică (actualele teritorii românești). Germanizare și reromânizare*, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2015, 196 p. + 3 h.
- ♦ *Biblia 1688*, Pars XVI, *Daniel*, în seria *Monumenta linguae Dacoromanorum*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015 (coord. Eugen Munteanu).
- ♦ *Biblia 1688*, Pars XV, *Iezekiel*, în seria *Monumenta linguae Dacoromanorum*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015 (coord. Eugen Munteanu).
- ♦ *Biblia 1688*, Pars XXI, *Macabei 1–3*, în seria *Monumenta linguae Dacoromanorum*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014 (coord. Eugen Munteanu).

APARIȚII EDITORIALE ȘI LANSĂRI DE CARTE

- ♦ A apărut tomul LIV/2014 al revistei „Anuar de lingvistică și istorie literară” (www.alil.ro; revistă acreditată CNCS în categoria B). Sumarul este următorul: Secțiunea **Studii și articole**: EUGEN MUNTEANU, *Material lexical inedit din versiunea „Milescu revizuită” a Vechiului Testament*, ALIN-MIHAI GHERMAN, *Un caz de autodefinire prin intermediul limbii: textele calvino-române*, DANA-LUMINIȚA TELEOACĂ, *Structuri sintactice cu valențe stilistice în literatura veterotestamentară a Psalmilor*, DANIELA BUTNARU, *Câmpul toponimic al hidronimului Bahlui*, ROXANA PATRAȘ, *Pentru o nouă biografie: Mihai Eminescu și Emil Cioran*, ȘERBAN AXINTE, *Sociologia romanului și medierea estetică*, CECILIA MATICIUC, *Elemente de intertextualitate în Evgheni Oneghin*, ANDREEA MIRONESCU, *Forme ale experienței estetice în critica lui Paul Zarișopol*, AMALIA DRĂGULĂNESCU, *Demostene Botez – un călător decepționat*, ADINA HULUBAȘ, *O adaptare culturală: moașa și ipostazele ei contemporane*. Secțiunea **Din atelierul unui dicționar al literaturii române**: SEBASTIAN DRĂGULĂNESCU, *Filip Florian: Memoria ca ficțiune*. Secțiunea **Recenzii și prezentări de cărți și reviste**: *** *Dictionarium valachico-latinum. Primul dicționar al limbii române*, studiu introductiv, ediție, indici și glosar de Gh. Chivu, București, Editura Academiei Române, 2008, 392 p. (Andreea Drișcu); ION BUDAI-DELEANU, *Opere. Țiganiada, Trei viteji, Scrieri lingvistice, Scrieri istorice, Traduceri*, ediție îngrijită, cronologie, note și comentarii, glosar și repere critice de Gheorghe Chivu și Eugen Pavel, studiu introductiv de Eugen

Simion, București, Editura Fundației Naționale pentru Știință și Artă, 2011, 1354 p. (Andreea Drișcu); CARMEN-GABRIELA PAMFIL, *Timotei Cipariu – lingvist și filolog*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2009, 328 p. (Mioara Dragomir); *** *Filologie și bibliologie. Studii. In honorem Vasile D. Țâra*, volum coordonat de Gheorghe Chivu, Alexandru Gafton și Adina Chirilă, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2011, 410 p. (Ana Veronica Spenchiu); WOLFGANG DAHMEN, GÜNTER HOLTUS, JOHANNES KRAMER, MICHAEL METZELTIN, WOLFGANG SCHWEICKARD, OTTO WINKELMANN (Hrsg.), *Lengua, historia e identidad. Sprache, Geschichte und Identität. Perpectiva española e hispanoamericana. Spanische und hispanoamerikanische Perspektiven*, Romanistisches Kolloquium XVII, Tübingen, Gunter Narr Verlag, 2006, 340 p. (Marius-Radu Clim); WOLFGANG DAHMEN, GÜNTER HOLTUS, JOHANNES KRAMER, MICHAEL METZELTIN, WOLFGANG SCHWEICKARD, OTTO WINKELMANN (Hrsg.), *Südosteuropäische Romania: Siedlungs-/Migrationsgeschichte und Sprachtypologie. Romanistisches Kolloquium XXV*, Tübingen, Narr Verlag, 2012, 240 p. (Ana-Maria Prisacaru); DUMITRU TUDOSE, *Munții Bistriței. Toponimie*, Iași, Editura PIM, 2012, 480 p. + 3 hărți (Daniela Butnaru); GHEORGHE POPA, *Locuțiunile în sistemul unităților nominative ale limbii române*, Chișinău, Știința, 2007, 228 p. (Elena Tamba); ADINA HULUBAȘ, *Obiceiurile de naștere din Moldova. Tipologie și corpus de texte*, Iași, Editura „Alexandru Ioan Cuza”, 2012, 416 p. (Otilia Ursache); *** *Translators and Their Readers. In Homage to Eugene A. Nida*, edited by Rodica Dimitriu and Miriam Shlesinger, Bruxelles, Les Éditions du Hazard, 2009, 364 p. (Ana Catană-Spenchiu); „Journal of American Folklore”, Volume 126, Number 502, Fall 2013, University of Illinois Press, 128 p. (Ioana Repciuc); «Synergies Roumanie», numéro 7/2012, *Les langues de spécialité à la croisée des recherches et des cultures*, coordonné par Monica Vlad, Mihaela Toader et Eugen Pavel, 380 p. (Ana Sanduloviciu). Secțiunea **Cronică: Activitatea departamentelor Institutului de Filologie „Alexandru Philippide” în anii 2012–2013** (Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru); **Cărți și reviste primite la redacție (2012–2013)**.

♦ În 6 februarie 2015 a fost lansat volumul *Al. Andriescu – 88*, Gabriela Haja (editor), Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, 542 p., la Librăria Orest Tafrali. Invitați: Bogdan Crețu, Andrei Corbea Hoișie, Stelian Dumistrăcel, Ana Maria Minuț, Gabriela Haja.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ♦ Marius-Radu Clim, *La lexicografía rumana informatizada: tendencias, obstáculos y logros*, în vol. *Lexicografía de las lenguas románicas. Aproximaciones a la lexicografía moderna y contrastiva*, vol. II, coords.: María Dolores Sánchez Palomino y María José Domínguez Vázquez, eds.: María José Domínguez Vázquez, Xavier Gómez Guinovart y Carlos Valcárcel Riveiro, Editura De Gruyter, 2015, p. 95–110, ISBN 978-3-11-031016-0.
- ♦ Mioara Dragomir, *An Essential Characteristic of the Derivation System from the Language of Metropolitan Dosoftei's Texts – Consequence of the Spiritual Basis of the Moldavian Scholar*, în „Limba și context” (revistă cotate ISI), nr. 2/2014, p. 65–73, ISSN 1857-4149 (http://www.usarb.md/limba_si_context/archive.html).
- ♦ Stelian Dumistrăcel, „*Să mai poți ceti psaltirea...*”, în vol. *Al. Andriescu – 88*, volum îngrijit de Gabriela Haja, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2014, p. 79–86; *O înscenare: portret prin fabule*, *ibidem*, p. 87–88; *Învestitura și veșmintele* [1], în „Timpul”, XV, nr. 190, ianuarie 2015, p. 19; *Învestitura și veșmintele* [2], *ibidem*, nr. 191, februarie, p. 19; *Personale*, *ibidem*, nr. 192, martie, p. 19; *Hronica vechimii*, în „Cronica veche”, V, nr. 2(49), februarie 2015, p. 5; *Omenescul matematicilor*, *ibidem*, nr. 3(50), martie, p. 5; un număr de 13 articole, în cadrul rubricii săptămânale **Lingvistică pentru toți**, în „Ziarul de Iași” (articole de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării); „*Limba română suferă de asaltul oamenilor incuși*”, interviu, în „Evenimentul regional al Moldovei”, 16.03.2015, p. 14.
- ♦ Cecilia Maticiuc, *Primul roman al lui Dostoievski*, în „Contemporanul”, anul XXVI, nr. 2 (755), februarie 2015, p. 28–29; [traducerea unui fragment de roman, însoțită de o prezentare a acestuia] Iuri Poliakov, *Cerul decăzuților*, în „Contemporanul”, anul XXVI, nr. 1 (754), ianuarie 2015, p. 36-37.
- ♦ Doris Mironescu, *Cărțile peste care am dat în 2014*, în „Suplimentul de cultură”, an XII, nr. 466, 12 ianuarie 2015, p. 6; *Identitatea nu e o vorbă goală*, *ibidem*, an XII, nr. 470, 9 februarie 2015, p. 10.
- ♦ Eugen Munteanu, *Prefață* la volumul: Neculai Muscalu, *Scrierea istoriei în limba română: A.D. Xenopol. Elemente de limbă și discurs*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2015, p. 7.
- ♦ Ioana Repciuc, *Basmul – ca tărâm monstruos al luptei de gen* [recenzie la Jack Zipes, *The Irresistible Fairy Tale. The Cultural and Social History of a Genre*, Princeton & Oxford, Princeton University Press, 2013], în „Mozaicul” (Craiova), serie nouă, anul XVIII, nr. 2 (196), 2015, p. 13; *Lecții*,

leacuri și răvașe. Despre dragoste din cărțile secolului al XVI-lea [recenzie la Ian Frederick Moulton, *Love in print in the sixteenth century: the popularization of romance*, London, Palgrave Macmillan, 2014], *ibidem*, nr. 3 (197), 2015, p. 11.

♦ Elena Tamba, *International Terms in Romanian*, în „Limbaș și context” (revistă cotată ISI), nr. 2/2014, p. 65–73, ISSN 1857-4149 (http://www.usarb.md/limbaj_context/archive.html).

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

a) în țară

♦ Adina Ciubotariu, *Patrimoniul cultural imaterial – un concept și accepțiunile lui europene*, în cadrul Seminarului ad-hoc „Patrimoniu cultural imaterial și identitate etno-culturală a poporului român”, organizat de Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală, Piatra Neamț (18–19 martie 2005).

♦ Cristina Florescu, *Terminologia meteorologică. Indice de cultură*, susținută în cadrul Prelegerilor Academiei Române – Filiala Iași (31 martie 2015).

♦ Doris Mironescu, *G. Călinescu și proiectul monografic Eminescu*, comunicare susținută la Sesiunea Omagială dedicată comemorării a 50 de ani de la moartea lui G. Călinescu, Chișinău, Academia de Științe a Moldovei (17 martie 2015); participare la mesele rotunde „Literatura de sertar a Securității” și „Canonul și est-etica literară, după 1990”, în cadrul Colocviului Național al Tinerilor Critici Literari „G. Călinescu”, București, Academia Română și Fundația Națională pentru Știință și Artă (12–13 martie 2015).

b) în străinătate

♦ Marius Clim (în colaborare), *Steps in Digitization of the Romanian Lexicography*, Viena, în cadrul întâlnirilor de lucru de la proiectul ENeL: European Network of e-Lexicography (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305) (11–13 februarie 2015).

♦ Elena Tamba (în colaborare), *Steps in Digitization of the Romanian Lexicography*, Viena, în cadrul întâlnirilor de lucru de la proiectul ENeL: European Network of e-Lexicography (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305) (11–13 februarie 2015).

♦ Gabriela Haja (în colaborare), *Steps in Digitization of the Romanian Lexicography*, Viena, în cadrul întâlnirilor de lucru de la proiectul ENeL: European Network of e-Lexicography (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305) (11–13 februarie 2015).

- ♦ Mădălin Patrașcu (în colaborare), *Steps in Digitization of the Romanian Lexicography*, Viena, în cadrul întâlnirilor de lucru de la proiectul ENeL: European Network of e-Lexicography (http://www.cost.eu/domains_actions/isch/Actions/IS1305) (11–13 februarie 2015).
- ♦ Florin-Teodor Olariu, *Considerații privind valențele hermeneutice ale anchetei dialectale*, Colocviul internațional „Interculturalitatea și hermeneutica prin lingvistică, literatură, traducere și comunicare”, Chișinău, Universitatea Liberă Internațională din Moldova (27–28 martie 2015).
- ♦ Veronica Olariu, *Traducerea primelor texte biblice românești – între constrângeri formale și mentalități colective*, Colocviul internațional „Interculturalitatea și hermeneutica prin lingvistică, literatură, traducere și comunicare”, Chișinău, Universitatea Liberă Internațională din Moldova (27–28 martie 2015).

ASOCIAȚIA CULTURALĂ „A. PHILIPPIDE”

A fost editată revista „Philologica Jassyensia”, an X, nr. 2 (20)/2014 (<http://www.philologica-jassyensia.ro/>), revistă acreditată CNCS în categoria B și înregistrată în bazele de date CEEOL, EBSCO, DOAJ, FABULA, GOOGLE SCHOLAR, The LINGUIST LIST, MLA, PROQUEST, SCPIO, ULRICHSWEB. „Philologica Jassyensia” (ISSN 1841-5377, ISSN online 2247-8353, ISSN-L 1841-5377) este editată de Institutul de Filologie Română „A. Philippide” – Filiala din Iași a Academiei Române împreună cu Asociația Culturală „A. Philippide” din Iași. Cuprinsul este următorul: *Editorial*. Secțiunea **Philologia Perennis**: DANIELA BUTNARU, *Câmpul toponimului Botoșani*; CARLOS I. ECHEVERRÍA ARRIAGADA, *La adopción de erís en el voseo chileno: ¿un fenómeno de terapéutica verbal?*; MARIANA FLAIȘER, *Mihai Eminescu în căutarea „cuvântului ce exprimă adevărul”*; MIHAELA GRĂDINARIU, *Evoluția terminologică a criticii operei eminesciene – câteva repere*; ILIE LUCEAC, *Mihai Eminescu și traducerea din germană a Fragmentelor din Istoria Românilor (vol. I) de Eudoxiu Hurmuzaki*; CONSTANTIN MANEA, *Scraps of Reflective Writing on some Challenges and Achievements in the Field of Anglo-Romanian Lexicography*; IOAN MILICĂ, *Nume de plante și nume de locuri. Preliminarii privind materialul documentar din seria Documenta Romaniae Historica*; MIHAELA MOCANU, *Celălalt Eminescu*; ILIE MOISUC, *„Universu-n rugăciune”: semnificații lirice și câmpuri de viziune ale imaginii universului în lirica eminesciană*; OVIDIU MORAR, *The “Non-Oedipal Thought” of Gherasim Luca*; ROXANA PATRAȘ, *Mitul Luceafărului și constelațiile exegezelor sale*.

Secțiunea **Interculturalia**: CAMELIA BURGHELE, *Reflexele secularizării („dezvrăjirii”) comunității actuale în construirea identității europene*; MARIUS-RADU CLIM, *Le néologisme comme phénomène linguistique: vecteur épistémique et d’adaptation culturelle*; VLAD COJOCARU, *Toponimia între istorie, geografie și lingvistică*; ONORIU COLĂCEL, *Romanian Style Nation-building in Radu Rosetti’s Early 20th Century Fiction*; CAMELIA DINICĂ, *Un análisis contrastivo español-rumano: estado de la cuestión*; HORST FASSEL, „*Acta comparationis litterarum universarum*”: *prima revistă de literatură universală din lume*; SANDA GOLOPENTIA, *Scrisori ale adolescenței interbelice*; EMANUEL GROSU, *Paulus Diaconus: două poeme ermetice dedicate Sfântului Benedict*; FANNY MARTIN, *Le paysage linguistique du basketball professionnel en France, un exemple de technolecte bilingue*; CECILIA MATICIUC, *Călători români despre Rusia: două lumi într-o singură destinație*; DANA-LUMINITA TELEOACĂ, *Les figures de style et leur relevance dans le décodage sémiotique d’un texte : la métaphore dans le texte modern des Psaumes (I). Aspects théoriques*. Secțiunea **Dosar. Românistica – stare de fapt (XI)**: MIHAELA GUTIERREZ, *Limbă, cultură și civilizație românească în spațiul iberic*. Secțiunea **Recenzii**: CAMELIA BURGHELE, *La nuntă în satele sălăjene. O lectură antropologică a tradițiilor nupțiale*, București/ Zalău, Editura Etnologică/ Caiete Silvane, 2014 (*Narcisa Alexandra Știucă*); RADU CERNĂTESCU, *Literatura luciferică. O istorie ocultă a literaturii române*, București, Cartea Românească, 2010, 357 p. (*Sebastian Drăgulănescu*); FELICIA DUMAS, *Le religieux : aspects traductologiques*, Craiova, Universitaria, 2014, 236 p. (*Daniela Butnaru*); DAIANA FELECAN, *Pragmatica numelui și a numirii neconvenționale: de la paradigme teoretice la practici discursive*, Cluj-Napoca, Editura Mega – Editura Argonaut, 2014, 302 p. (*Alexandra Iliescu*); OLIVIU FELECAN, *Un excurs onomastic în spațiul public românesc actual*, Cluj-Napoca, Editura Mega / Editura Argonaut, 2013, 205 p. (*Veronica Oneț*); VASILE FRĂȚILĂ, TEODOR SEICEANU, *Sâncel. Monografie*, Sibiu, Editura Crono Logia, 2013, 600 p. + 63 p. foto (*Luminița Botoșineanu*); SIMONA GEORGESCU, *Denumiri ale „copilului” în latină și în limbile romanice (cu accent pe română și spaniolă)*, București, Editura Universității din București, 2011, 378 p. (*Alina-Mihaela Pricop*); NICOLAE IORGA, *Scrisori de femei*, ediția a 2-a, Colecția „Planeta”, București, Editura Vreamea, 2011, București, 108 p. (*Victorița Encică*); ALENA JAKUBKOVÁ, MATTHIAS J. PERNERSTORFER (HGS.), *Theater in Böhmen, Mähren und Schlesien. Von den Anfängen bis zum Ausgang des 18. Jahrhunderts. Ein Lexikon*. Mitarbeit: Hubert Reitterer, Bärbel Rudin, Adolf Scherl, Andrea Sommer-Mathis. Neu bearbeitete, deutsch-sprachige Ausgabe. Wien, Verlag der Österreichischen

Akademie der Wissenschaften 2013, 889 S. ISBN (Österreich) 978-3-7001-6999-4; (Tschechien) 978-80-7008-288-1 (Theatergeschichte Österreichs, Bd. X: Donaumonarchie, Heft 6) (*Horst Fassel*); * * ***Lexiconul de la Buda (1825) = Lesicon romanescu-latinescu-ungurescu-nemtescu quare de mai mulți autori, in cursul a trideci, si mai multoru ani s'au lucrat. Seu Lexicon valachico-latino-hungarico-germanicum quod a pluribus auctoribus decursu triginta et amplius annorum elaboratum est.*** Budae, Typis et Sumtibus Typografiae Regiae Universitatis Hungaricae, 1825. Ediție electronică de Maria Aldea, Daniel-Corneliu Leucuța, Lilla-Marta Vremir, Vasilica Eugenia Cristea și Adrian Aurel Podaru, Cluj-Napoca, 2013 (<http://www.bcucuj.ro/lexiconuldelabuda>) (*Elena Tamba*); VASILE PAVEL, ***Studii de dialectologie și onomasiologie***, Chișinău, Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei, Tipografia „Profesional Service”, 2014, 342 p. (*Eugenia Mincu*); ROXANA PATRAȘ, ***Cântece dinaintea decadenței: A.C. Swinburne și declinul Occidentului***, Iași, Editura Timpul, 2012, 256 p. (*Felix Nicolau*); YANNICK PREUMONT, ***Traduire le discours sur la famille***, Roma, ARACNE Editrice, 2009, 100 p. (*Luminița Botoșineanu*); NARCISA ALEXANDRA ȘTIUCĂ, ***Amintiri pentru viitor. 4 teme de istorie orală***, București, Editura Etnologică, 2014, 154 p. (*Adelina Dogaru*); COSMINA TIMOCE-MOCANU, ***Antropologia ritualului funerar. Trei perspective***, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2013, 456 p. (*Adina Hulubaș*); CARMEN VASILE, ***Adverbul românesc. Între continuitate latină, specific balcanic și evoluție internă***, București, Editura Muzeului Național al Literaturii Române, 2013, 200 p. (*Blanca Croitor*); * * ***Virginia Woolf Bulletin***, issue no. 45 (January 2014), no. 46 (May 2014), no. 47 (September 2014), Fairhaven, Charnleys Lane, Banks, Southport PR9 8 HJ, UK, Virginia Woolf Society of Great Britain (*Irina-Ana Drobot*). Secțiunea **Book Notes**: OVIDIU BÂRLEA, ***Mică enciclopedie a poveștilor românești*** [‘A Brief Encyclopedia of Romanian Fairy-Tales’], ediția a II-a, ediție îngrijită și studiu introductiv de Ioana Repciuc [second edition, editor and introductory study: Ioana Repciuc], Craiova, Editura Aius, 2014, 496 p. (*Ofelia Ichim*); MARIANA DAN, ***Construcția și deconstrucția canonului identitar. Creație și identitate în literatura română din Voivodina*** [‘The Construction and Deconstruction of the Identity Canon. Creation and Identity in the Romanian Literature of Voivodina’], postfață de prof. univ. dr. Silviu Angelescu [afterword by prof. dr. Silviu Angelescu], București, Editura Muzeul Literaturii Române, 2010, 276 p. (*Ofelia Ichim*); CECILIA MATICIUC, ***Proza lui Aleksandr Soljenișin. Un document artistic al Gulagului*** [‘Aleksandr Solzhenitsyn’s Prose. A Literary Document of the Gulag’], prefață de Livia Cotorcea [foreword by Livia Cotorcea], Iași, Institutul European, 2014, 346 p. (*Ofelia Ichim*).

DIN ARHIVA DGLR

Publicăm răspunsul doamnei Mihaela Ionescu la chestionarul privind informații biobibliografice cu referire la scriitorul Nicolae Papatanasiu. Dosarul se află în Arhiva DGLR, la cota I – 55.

NICOLAE PAPATANASIU

Biografia

Scriitorul Nicolae Papatanasiu s-a născut în orașul Hârșova, jud. Constanța – străvechiul Carsium roman –, mic port la Dunăre, la 8 iunie 1911 și, după suferințe care au durat 17 ani, a decedat la 20 iunie 1967, în București.

Tatăl său, Dumitru Papatanasiu, a fost, pe rând, angajat al Băncii Viticole și al unor case de cereale din Brăila.

Mama, Maria, născută Gheorghiu, a fost doar casnică, consacându-și tot timpul și toată râvna creșterii celor doi copii: băiatul, scriitorul de mai târziu, și fata, Elena, mai mică cu câțiva ani decât fratele ei.

Duioșia mamei a influențat mult formarea sufletească a băiatului slăbuț și maladiv, căci o regăsim manifestă, învăluitoare, atât în scrierile lui N. Papatanasiu pentru copii, cât și în comportamentul lui ori de câte ori se afla față în față cu un prichindel.

Familia a trecut prin timpuri grele (Primul Război Mondial) și tatăl nu realiza nicicum mai mult decât strictul necesar traiului zilnic. Se străduia să asigure prin munca sa existența alor săi. Nu avea preocupări politice sau de alt gen. În 1937 și-a pierdut soția, răpusă de un cancer, și greutăți sporite au făcut viața familiei tot mai precară. El, Nicolae Papatanasiu, de mic copil a fost hăituit de soartă.

În 1918, refugiat cu mama și sora lui la Brăila, a început cl. I-a primară, pe care n-a încheiat-o, îmbolnăvindu-se grav. Abia în 1920 revine la școala primară nr. 1 din localitate, unde urmează doi ani. Reîntorși la Hârșova în 1922, a continuat cursurile la școala primară din orașul lui natal, având ca institutori pe Stan Frățilă și Cotov Tasica. O maladie severă de ochi l-a făcut să piardă cl. IV, în care a fost reînscris în anul următor, după un tratament chinuitor și îndelung, cu operații pe ochi. Un an a fost complet orb. Tratamentul, în continuare, nu i-a putut salva decât un ochi, și acesta parțial funcțional, celălalt rămânând definitiv mort, situație pentru care la încorporare a fost reformat.

În 1924 a trecut la gimnaziul din Hârșova, de sub direcția profesorului Dumitru Ghiocel, după absolvirea căruia a continuat studiile la Liceul „Mircea cel Bătrân” din Constanța, cu profesori foarte buni, printre care și poetul Grigore Sălceanu, la limba franceză. Și-a luat bacalaureatul în 1931, an în care luase și un premiu pe țară la limba română, în concursurile organizate de „Tinerimea Română”.

Tot în 1931 a venit în București, unde s-a înscris la Facultatea de Drept. Nu și-a încheiat anul, căci, stânjenit curând de lipsuri materiale (tatăl nu avea posibilitatea să-i

asigure întreținerea în capitală), s-a întors la Hârșova, unde a supliniit un an catedrele de limba franceză și științe naturale, la gimnaziul mixt local.

Ochiul rămas parțial funcțional, și el cu corneea maculată, i-a pus iarăși probleme, pentru o bună bucată de vreme, făcându-l inapt muncii și agravat de patima pentru citit, pe care tânărul nu și-o putea stăpâni. Citea enorm, ducând scrisul spre colțul ochiului, cu riscul de a pierde puținul rest de vedere.

În 1934 revine în București, se angajează funcționar la C.A.P.S. (Casa Autonomă a Pădurilor Statului), unde lucrează și în timpul Celui de-Al Doilea Război Mondial.

Încă din 1935 începuse să facă gazetărie, la diferite periodice ale vremii. Tot în 1935, după cum singur mărturisește într-un interviu, în „Radio Adevărul”, a debutat literar, la microfon, îndemnat de actorul, speakerul și scenaristul Dem. Psatta, mai târziu director al Teatrului Național din Ploiești – hârșovean și el. Debutul are loc la 17.03.1935, cu piesa *Calcar*, cu subiect din munca constructivă, piesă pe care Victor Ion Popa, atunci la conducerea teatrului la microfon, a programat-o la teatrul de duminică seara, apreciind-o nouă ca inspirație și tehnică și făcându-i și o prezentare în acest sens, la difuzare (rev. „Radio Adevărul”, nr. 339).

În același an, 1935, lui Nicolae Papatanasiu i s-a dat apoi în grijă „Ora copiilor”, din fiecare joi după-amiază.

Atunci, profesoara Eliza Țilenschi pregătea o șezătoare muzicală, cu elevele liceului particular „Avântul Cultural”, și a solicitat o oră în programul Radiodifuziunii. I-a fost trimis la școală, pentru edificare, Nicolae Papatanasiu. După audiere la fața locului, el a programat-o și i-a făcut și prezentarea la microfon. Șezătoarea a plăcut, și Elizei Țilenschi i s-a propus colaborarea la „Ora copiilor”.

Nicolae Papatanasiu era stingherit de faptul că nu avea cântece potrivite la acțiunea pieselor pe care le scria. I-a propus Elizei Țilenschi să scrie muzică originală, pe versuri de-ale lui, pentru piesetele destinate copiilor.

Deși profesoara de muzică avusese în Conservator profesori străluciți, ca Alfonso Castaldi, Aurelia Cionca etc., nu se gândise niciodată la asemenea perspectivă. S-a lăsat însă convinsă și a început să scrie. Cântecele ei erau de un farmec atât de proaspăt, de o originalitate și ținută muzicală deosebită, că Radiodifuziunea a cerut Ministerului Instrucțiunii detașarea sa de la catedra ei din Ploiești la Radiodifuziune, la „Ora copiilor”.

A lucrat anevoios, în condiții grele, căci la fiecare oră de copii avea alți elevi, de la alte școli.

De un număr de ani încoace, s-a înfăptuit ceea ce Eliza Țilenschi propusese, atât printr-un raport scris direcției Radiodifuziunii, cât și printr-un articol scris de ea, în presă, anume: înființarea unui cor permanent, de copii, al Radiodifuziunii, în care micii coriști să fie instruiți și familiarizați cu lucrul în studio.

Cu un ansamblu de copii selecționați din toți elevii capitalei, formați și obișnuiți cu microfonul, se pot face lucruri frumoase, desigur.

Dar Eliza Țilenschi n-a avut acest noroc, mai ales că ea își prezenta corurile pe mai multe voci, într-o execuție cuceritoare. Sugestia ei a fost urmată mai târziu, când ea nu mai era acolo. Și totuși, ea a compus miniaturi muzicale de excepție și, tot excepțional, a instruit copii pentru partea muzicală la microfon, neavând timp de pregătire decât câteva zile pentru fiecare emisiune.

Eliza Țilenschi a colaborat cu Nicolae Papatanasiu din 1935 până în 1939, când s-au căsătorit. Au fost, cu toate acestea, anii lor de muncă cei mai fericiți, cei mai plini de bucurii din viața lor.

Nicolae Papatanasiu lucra enorm. Era funcționar la C.A.P.S., astfel că dimineața muncea la slujbă, după-amiaza lucra cu copiii la școli și în studio, repetând cu ei, instruindu-i, iar noaptea scria. Mai găsea totuși timp să frecventeze și cenaclul literar al Aidei Vrioni.

Cu drept cuvânt se poate spune că, odată cu venirea lui N. Papatanasiu la Radiodifuziune, s-a pus piatra de temelie a teatrului radiofonic pentru copii. Adică s-a trecut de la simple povestiri citite, la o formulă *vie* de teatru, interpretat de mulți copii, care au avut cinstea să joace alături de actori mari, nume consacrate ale teatrului, ca: Dem. Psatta, Costache Antoniu, Ciril Economu, Teodor Păunescu, Margareta Tutoveanu, Aglae Metaxa, Silvia Chicoș și alții, precum și cântăreți mari, ca: Felicia Volănescu și Valentina Crețoiu-Tassian, iar la una din emisiuni, chiar și tenorul de mai târziu al Scalei din Milano, Petre Munteanu, pe atunci tânăr conservatorist.

Pentru copii, Nicolae Papatanasiu a adunat mult, mult frumos din sufletul lui, în care copilăria rămăsese ca o grădină a minunilor, cu seve și miresme proaspete și din care s-au înfiripat acele zeci și zeci de piese cu subiecte proprii, adevărate feerii muzicale, în care farmecul deosebit reieșea din îngemănarea realității cu fantezia, a duioșiei cu gluma și în care latura eductivă se insinua plăcut, suscitând interesul, curiozitatea copiilor, printr-o întâmplare cu tâlc. Scriitorul perinda prin fața copiilor un univers în culori vii, fascinant, mirific, ca un Walt Disney, neavând ca mijloace însă decât cuvântul și sonorul, agrementat de muzică adecvată, cu rol ilustrativ și povestitor. Acest univers se învârtea prin puterea cuvântului, folosit în dialoguri animate și într-o imagistică gingașă, adeseori glumeață și totdeauna naturală, pe măsura vârstei celor cărora li se adresa.

Din versurile lui N. Papatanasiu, pe muzică de Eliza Țilenschi P., iată înflorirea macului sau pățania mușetelului, în mini-citate edificatoare. „Roșcatul mac iar a furat/ Și-a luat din plin:/ Un fes cam dintr-acel purat/ De Nastratin! [...]”. Sau: „Împreju[r] cu gene albe/ Prins c-un nastur aurit./ Tot în soare să se scalde,/ Mușetelul s-a ivit. [...] Dară toamna și-a pornit/ Alai de frunze, urgia,/ Mușetelul și-a pierdut/ Straiul lui și pălăria!/ Le păstrează în cuier/ Zâna Primăvară,/ Că la anu-n dar, din cer/ Să-i le deie iară”.

Sugerează pentru copii, destul de mici, un anotimp sau un peisaj doar în câteva cuvinte de poezie pură, ca: „Talaze pier,/ Șerpi albi sub cer...”. Sau: „ninge, ninge peste țară./ Ca un fulg sania zboară./ Ninge, liniștit și rar,/ Cu fulgi de mărgăritar...”.

Sau ca un stih de baladă: „Blana ta, mioară,/ Flori de lăcrimoară...”.

În afara scenariilor de creație personală, N. Papatanasiu a introdus pe copii în literatura universală, prelucrând și adaptând pentru microfon opere de mari scriitori români și străini și făcând pe copii nu numai să-i cunoască, dar să-i și iubească: Ion Creangă, P. Ispirescu, Eminescu, Alecsandri, Sadoveanu, Brătescu-Voinești, Coșbuc, Daniel Defoe, Ch. Perrault, frații Grimm, Homer, Oscar Wilde, Andersen și alții.

A prezentat copiilor, uneori, dramatizări impresionante de vieți ale unor mari figuri ale științei, ca: Edison, Pasteur, frații Lumière etc., expunând pe înțelesul celor mici marile invenții, valoarea marilor contribuții în istoria civilizației.

Apoi, evocări ale trecutului nostru național: Unirea Principatelor, episoade din Primul Război Mondial și marea victorie de la Mărășești, suscitând copiilor entuziasmul și mândria de a fi români.

Scriitorul a însuflețit și multe din legendele noastre populare (legenda Babei Dochia, Noaptea de Sânziene etc.). Asemeni lui Delavrancea, Nicolae Papatanasiu iubea copiii într-atât, încât printre ei se simțea bine, la culme, exuberant și glumeț, iar copiii îl ascultau cu drag și, în munca cu ei, el obținea rezultate extraordinare, deși nu erau copiii de azi, ci copii care rareori ieșeau din cadrul căminului părintesc și al școlii și nu pășiseră niciodată într-un studio. El cultiva în ei bucuria participării.

Nicolae Papatanasiu era un mare animator. Îi plăcea să organizeze spectacole și avea un remarcabil dar de evocare. În plus, era un regizor talentat.

În vara anului 1944, vara bombardamentelor, scriitorul și soția sa, dispersați la Măgurele-Ilfov (Eliza Papatanasiu fiind pe atunci profesoara școlii pedagogice de acolo), au montat împreună și au reprezentat în cadru natural, chiar în mijlocul pădurii din spatele liceului, basmele *Scufița Roșie* și *Aleodor Împărat*, dramatizate de el și jucate cu elevele școlii. Rolul prințesei din *Aleodor Împărat* l-a interpretat Elena Sereda, pe atunci elevă care frecventa și cursurile suplimentare și voluntare de muzică și limbi străine ale Elizei Țilenschi-Papatanasiu, iar în rolul lui Făt-Frumos era un student bucureștean, aflat și el în dispersare. El apărea pe un cal adevărat, și basmul devenea aievea, în fața a numeroși spectatori, printre care mulți membri ai Academiei Române, dispersați de asemenea acolo, căci școala, donație a lui Ion Oteteleșanu, aparținea Academiei Române.

A fost o performanță care a produs un entuziasm de nedescris, iar iluzia realului i-a făcut pe copiii mai mici ai școlii de aplicație să năvălească în dosul scenei, ca să vadă cum o mânăncă lupul pe Scufița Roșie.

Elogiile deosebite ale academicienilor au chezășuit valoarea spectacolelor.

Și emisiunile radiofonice ale „Orei copiilor” erau urmărite nu numai de copii, ci de mulți maturi, și erau urmărite și de străinătate, de unde au parvenit de la Radiodifuziunea din Geneva felicitări Radiodifuziunii Române, pentru cea mai bună oră de copii din Europa.

Din păcate, în tot acest univers minunat al copilăriei n-a mai rămas nimic decât titlurile pieselor, cu autorul lor, cu distribuția actorilor, în programele revistei Radio-Adevărul din acei ani, în Biblioteca Academiei Române. Ca material, au mai rămas doar două-trei scenarii: *Norocel*, *Odyseea*, precum și versurile lui Nicolae Papatanasiu, pe muzica Elizei Țilenschi, într-un pachet separat, restul pierzându-se în împrejurări nefaste. A rămas, de asemenea, o comedie animalieră, scrisă ulterior activității de la radio și destinată teatrului de păpuși, sau – mai potrivit încă – desenului animat. E o lucrare inedită, în versuri, *Vârtejul*, care n-a văzut încă lumina reflectoarelor și care a fost tradusă în limba franceză, tot în versuri, de Eliza Papatanasiu.

Au mai rămas și câteva piese din radio-teatru de seară: *Calcar*, *Circ*, *Romanță andaluză*, *Sonată dobrogeană*, *Ultima primăvară*, *Deliorman*, *Vadul Frumoasei*, *Pădurea de piatră*, precum și o traducere făcută de el la *Bacchus* de J. Cocteau.

Cunoscător rafinat al literaturii universale și autohtone, interesat de tot ce era nou în viața literară, artistică, științifică (înzestrat fiind cu o minte pătrunzătoare și cuprinzătoare, cu observație fină și o memorie fantastică), a dus o intensă activitate publicistică, colaborând regulat la marile ziare și reviste ca cronicar dramatic și muzical – era un meloman pasionat – și de asemenea ca reporter („Realitatea ilustrată”, „Ilustrațiunea română”, „Radio Adevărul”). Până în 1946 a ținut rubrica „Carnetul cultural”, la acesta din urmă și pagina literară cu cronici teatrale, muzicale la „Drapelul”.

Scria cu o neobișnuită ușurință. Fluxul bogat și rapid al ideilor era servit de un egal de bogat și original flux verbal. Cum s-ar zice, avea în vârful limbii sau al peniței totdeauna cuvântul potrivit, cel mai ades fericit găsit, fără străduință. Nu era scriitorul care să migălească și să-și șlefuiască scrisul. A dus o activitate publicistică prodigioasă (peste mia de articole), în paralel cu munca de funcționar de stat.

Din scrierile pentru copii au rămas tipărite: cartea de povestiri *Insula Mărgăritarelor*, romanul pentru tineret *S.O.S.! Expediția pe Everest în primejdie*, *Cartea minunilor*.

Tot dintre tipărituri au rămas romanele pentru cititorii maturi *Catarge* și *Sonată dobrogeană*, apărute în plin război.

Trei cărți au pierit în edituri, sub bombardamente: *Săgeata apelor*, *Marii călători ai Pământului* și *Să ne alegem o stea*, roman a cărui apariție este anunțată în „Revista scriitoarelor și scriitorilor români”, nr. 7–8, p. 19, la rubrica „Noutăți literare”. Urmau să vină la tipar și două volume *Variațiuni* (eseuri literare) și *Marsyas* (eseuri muzicale).

Există în manuscris o serie de povești, intitulată *La porțile basmului*, și câteva poeme marine din *Aquarele dobrogene*, multe din ele fiind pierdute.

Scriitorul începuse să lucreze la un roman, *Strada Portului*, dar, îndelung bolnav, cu o nevroză astenică gravă, grefată pe un diabet distructiv, ajunsese o umbră și, în iunie, irosindu-se primăvara anului 1967, l-a luat cu ea, încă tânăr și departe de a fi împlinit ceea ce avea de spus.

Activitatea literară

Opere tipărite

Catarge, roman, Editura Cugetarea, 1941;

Sonata dobrogeană, roman, Editura Contemporană, 1942;

Insula Mărgăritarelor, povestiri pentru copii și tineret, Editura Cartea Românească, 1943;

S.O.S.! Expediția pe Everest în primejdie, roman pentru copii și tineret, Editura Cioflec, 1943;

Cartea minunilor, despre marile descoperiri, Editura Gorjan, 1943.

Nuvele și schițe

Poveste tătărească, martie 1937;

Mavrodaphni, „Adevărul literar și artistic”, nr. 934, 5.11.1938;

Scenario (sub pseudonimul Camil Armanu, personaj din *Catarge*), „Universul literar”, 5.08.1939;

Quartetul cu harpă, „Universul literar”, 15.04.1945;

Sfârșit de vacanță lângă „Cormoran”, „Fapta”, 3.06.1943;

Film pe Dunăre, „Viața literară”;

Transfigurare, în manuscris;

Nava lui Manoli, tipărită și lipită pe foi volante, fără specificarea datei și a publicației;

Naufragiul vasului „Lebăda neagră”, în manuscris;

Preludiu, „Dobrogea jună”, 6.02.1943;

Marionete, în manuscris.

Alte manuscrise

Vârtejul, piesă animalieră, inspirată după La Fontaine (în versuri);
Le Tourbillon (A la fontaine de La Fontaine), traducerea în versuri a piesei de mai sus, în l[imba] franceză, de El[iza] Papatanasiu;
Năzdrăvăniile lui Păcală, piesă în 3 acte (10 tablouri), pentru teatrul de păpuși.
Aquarele dobrogene, poeme marine;
La porțile basmului, o suită de 10 povești;
Fragmente din romanul *Strada Portului*, început și neterminat.

Traduceri

Sarn, roman de Mary Webb, traducere în colaborare cu Zoe Marinescu;
Viața lui Garibaldi, de Ettore Fabietti, traducere în colaborare cu Eliza Țilenschi-Papatanasiu, Editura Scrisul Românesc, 1944;
Pensionul de fete Rendalen, de Bjornson, Editura Vreamea, 1944;
Bacchus, de Jean Cocteau, piesă în 3 acte, în manuscris.

Piese radiofonice pentru teatrul de seară

Calcar, piesă de debut, jucată la 17.03.1936 (Rev. „Radio Adevărul”, nr. 339);
Ultima primăvară, după o idee muzicală de Ed. Grieg, jucată de Raluca Zamfirescu, Jules Cazaban, Cezar Rovințescu, Sandu Sticlaru;
Circ, interpretat de Raluca Zamfirescu, Cezar Rovințescu, Mihăilescu-Toscani;
Sonata dobrogeană, interpretată de Marietta Sadova, Elvira Godeanu, George Demetru, Dem. Psatta, în regia lui Haig Acterian;
Romanța andaluză;
Deliorman, radio-montaj pentru microfon;
Vadul Frumoasei;
Pădurea de piatră;
Floare de nemuritoare.

Radio-piesete pentru copii

Originale

Legenda Babei Dochia (1935);
Chipuri din cărți;
Poveste minunată de primăvară;
Dorel și Viorica în Țara Copiilor;
Dorel și Viorica în Țara Cântărilor;
Dorel și Viorica în Țara Minunilor;
Dorel și Viorica la școală;
Pentru eroii țării;
Dorel și Viorica în vacanță;
Povestea unei nopți de vară;
Povestea nopților de Sânziene;
Întâmplare cu jucării;
Poveste de toamnă;
Povestea Babei Dochia de pe Ceahlău;
Poveste de iarnă;

De ziua Unirii;
Minunile mării;
Cel mai mititel basm de primăvară;
Șezătoare de primăvară;
Norocel;
Dorel – Robinson Crusoe;
A.B.C. sau lecția de scris-citit;
Pe talazele mării.

Adaptări

Pungața cu doi bani (după Ion Creangă);
Puiul (după Brătescu-Voinești);
6 fabule scenarizate și cu muzică compusă anume de El[iza] Țilenschi: *Vulpea și corbul*, *Vulpea și barza*, *Câinele*, *cocoșul și măgarul*, *Broasca și boul*, *Vulpea și strugurii*, *Greierile și furnica* (după La Fontaine, „Radio Adevărul”, nr. 512/1938);
Prințul cel Fericit (după Oscar Wilde);
Dumbrava Minunată (după M. Sadoveanu);
Căprița cu trei iezi (după I. Creangă);
Hansel și Gretl (după opera lui Humperdink);
Povestea unei mame (după Andersen);
Gulliver în Țara Piticilor (după Swift);
Din pățaniile lui Țândărică (după o idee de Collodi).

Pentru „Ora premilitarilor”

Odyseea (după Homer);
Viața lui Aurel Vlaicu (scenariu original).

VARIA

- ◆ CS I dr. Mioara Dragomir a prezentat, la târgul de carte Bookfest, cartea *Ultimul strigăt*, de Nicoleta Cramaruc, Editura Lumen, 2014 (4 octombrie 2014).
- ◆ Prof.univ.dr. Eugen Munteanu a fost, în perioada noiembrie 2014– ianuarie 2015, invitatul Universității din Jena, în calitate de cercetător științific asociat.
- ◆ CS III dr. Doris Mironescu a participat la întâlnirea cu Clubul „Logos” al elevilor de la Colegiul Național „Mihai Eminescu”, pentru o discuție pe tema *Mihai Eminescu – dincolo de mit* (16 ianuarie 2015).
- ◆ CS III dr. Doris Mironescu a participat la întâlnirea Cercului de lectură „Buchiniștii”, la Biblioteca Municipală „George Radu Melidon” din Roman, pentru o discuție despre viața și opera lui M. Blecher (19 ianuarie 2015).
- ◆ În data de 22 ianuarie 2015, CS II dr. Adina Ciubotariu a participat la ședința Comisiei Naționale pentru Salvagardarea Patrimoniului Cultural Imaterial, organizată la Ministerul Culturii, București.

- ♦ CS III dr. Doris Mironescu a moderat masa rotundă pentru discuția filmului documentar *Zidul lui J.O.* (regizor: Matei Bejenaru), în Sala Studio a TVR Iași (22 ianuarie 2015).
- ♦ CS I dr. Gabriela Haja a fost membru în comisiile de concurs pentru posturile de profesor poziția 50 din statul de funcțiuni al Departamentului de românică, Jurnalism și științele comunicării și Literatură comparată, profesor poziția 103 din statul de funcțiuni al Departamentului de limbi și literaturi străine, de la Facultatea de Litere a Universității „Alexandru Ioan Cuza” și profesor poziția 6, din statul de funcțiuni al Departamentului de Teologie Ortodoxă, Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, din Iași (24, 26 și 27 ianuarie, 2015).
- ♦ Pe data de 25 februarie 2015, la sediul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, a fost organizat concurs pentru un post de execuție (asistent de cercetare), cu normă întreagă, pe durată nedeterminată, la specializarea Etnologie. Concursul a fost câștigat de dr. Astrid Cambose. De la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” au făcut parte din comisia de concurs: conf. univ. dr. Bogdan Crețu, directorul Institutului de Filologie Română „A. Philippide” (președintele comisiei); CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Ofelia Ichim, CS dr. Adina Ciubotariu (membri); secretarul comisiei a fost referent de specialitate gr II (S) Gabriela Negoită. Din comisia de contestație au făcut parte: CS I dr. Cristina Florescu (președintele comisiei), CS I dr. Luminița Botoșineanu, CS I dr. Laura Manea, CS III dr. Dinu Moscal (membri). Doamna dr. Astrid Cambose a fost angajată începând cu data de 1 martie 2015 în cadrul Departamentului de etnologie de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”.
- ♦ CS I dr. Gabriela Haja, a prezentat, în calitate de invitat, cartea K.S. Stanislavski, *Munca actorului cu sine însuși*, vol. I–II, traducere și note de Raluca Rădulescu, București, Editura Nemira, 2013, 2014, 1044 p., publicată în colecția Yorick, coordonată de Monica Andronescu, la lansarea de carte desfășurată la Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași (4 martie 2015).
- ♦ CS III dr. Doris Mironescu a acordat consultanță de specialitate în cadrul emisiunii „Revista literară radio”, realizator Adela Greceanu la Radio România Cultural, București (13 martie 2015).
- ♦ CS I dr. Ofelia Ichim, în calitate de secretar științific cu delegație al Institutului, a rezolvat în această perioadă o serie de cerințe administrative.
- ♦ CS II dr. Marius-Radu Clim, CS I dr. Gabriela Haja și CS I dr. Elena Tamba participă la întâlnirile săptămânale ale grupului „Natural Language Processing” de la Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ♦ CS I dr. Gabriela Haja și CS I dr. Elena Tamba sunt membri în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Mădălin Ionel Patrașcu, Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ♦ CS I dr. Elena Tamba este membru în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Andrei Scutelnicu, Facultatea de Informatică, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ♦ CS II dr. Florin-Teodor Olariu a fost referent științific la volumul publicat de Neculai Muscalu, *Scrierea istoriei în limba română: A.D. Xenopol. Elemente de limbă, stil și discurs*, Iași, Editura Tipo Moldova, 2015.

- ♦ Mai mulți cercetători s-au ocupat în această perioadă de organizarea manifestărilor științifice ale Institutului, după cum urmează:
- Masa rotundă **A. Philippide (1859 – 1933) în actualitate**, 20 aprilie 2015, la Biblioteca Filialei din Iași a Academiei Române;
- Workshop-ul de diseminare a proiectului: **Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic** [Romanian meteorological scientific and popular terminology of the atmospheric phenomena. Linguistic approach] proiect finanțat CNCSIS (program IDEI PN-II-ID-PCE-2011-3-0656), 2011–2015 (director de proiect Cristina Florescu). Titlul workshop-ului: **Etapizările lingvistice ale unui proiect interdisciplinar: terminologia meteorologică românească a fenomenelor atmosferice**, 30 aprilie 2015, la sediul Institutului de Filologie Română „A. Philippide”;
- Al II-lea Simpozion național de toponimie cu tema **Toponimia între istorie, geografie și lingvistică**, 7 mai 2015, la Filiala din Iași a Academiei Române;
- Workshop-ul de lexicografie informatizată, ediția a IV-a, **Lexicografia academică românească – provocările informatizării**, 14–15 mai 2015, la Filiala din Iași a Academiei Române;
- Simpozionul național **Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic**, Iași, 9–10 iunie 2015, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, la Filiala din Iași a Academiei Române;
- Simpozionul internațional anual al Institutului de Filologie Română „A. Philippide”, ediția a XIV-a, cu titlul **Contacte lingvistice și culturale în spațiul românesc – contacte lingvistice și culturale românești în spațiul european**, Iași, 16–18 septembrie 2015, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, la Filiala din Iași a Academiei Române;
- Simpozionul internațional **Explorări în tradiția biblică românească și europeană**, ediția a IV-a, Iași, 15–17 octombrie 2015. Coorganizatori vor fi Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și Asociația de Filologie și Hermeneutică Biblică din România.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Luminița BOTOȘINEANU

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700478 • TEL./FAX: 004.0332/106508
E-MAIL: secretariat_philippide@yahoo.com
WEB: <http://www.philippide.ro/>
ISSN 1582-5019**